

Asia: VN/35022/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle takautuvasti maksettavaa sähköhyvitystä sekä sähkölaskujen maksuaikojen pidennystä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto hallituksen esitykseen takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä sekä sähkölaskujen maksuaikojen pidennyksestä

Olemme asiakastieto- ja laskutusjärjestelmän toimittaja energiayhtiöille. Muutoksia vaativat asiat voidaan jakaa kahteen keskeiseen muutosvaatimukseen. Käsittelemme niitä tässä lausunnossa kohtina 1. ja 2. erikseen jokaisessa pääkohdassa.

Järjestelmätoimittajan muutoksia vaativat asiat:

1. Takautuvasti maksettava sähköhyvitys

Esityksen Laki takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä 3 § ja 4 § kuvaavat sisällön maksettavaan sähköhyvitykseen liittyen.

Esityksen mukaisen hyvityksen laskeminen kiinteähintaiselle sopimukselle on teknisesti tehtävissä. Tämä on kuitenkin tehtävä hinta- ja kulutustietojen, ei toteutuneiden laskujen perusteella. Aikaikkuna massiivisen uudelleenlaskennan tekniseen toteuttamiseen on hyvin lyhyt. Energiayhtiöille jää erittäin rajallinen aika testata ja varmistaa laskujen oikeellisuus. Tämä mahdollistaa suuren riskin laskujen oikeellisuusvaatimuksen täyttymiseen.

Esityksessä ei myös oteta huomioon että joka kuukausi Suomessa kymmeniä tuhansia sähkösopimuksia päättyy. Lisäksi asukkaat muuttavat paikasta toiseen, samalla uudistaen sopimuksiaan ja vaihtaen toimittajaa. Sopimuksen vaihtotilanteita ei ole katettu esityksessä kokonaan. Jos toimittajaa on vaihdettu kesken kauden, ei nykyisellä toimittajalla ole hinta- ja kulutustietoja erän 2. osalta.

Kulutustietojen saaminen ajalta, jolloin asiakassuhdetta ei ole ollut olemassa, ei mahdollisteta Fingridin ylläpitämästä Datahub-järjestelmästä muuta kuin tarjousta varten valtuutuksella. Vanhojen kulutustietojen saaminen ilman todennettua valtuutusta rikkoisi kuluttajan tietosuojaa. Eikä mielestämme noudata hyvää liiketoimintapaa, jos nykyinen sähkönmyyjä saa tietää aiemman sähkönmyyjän hinnoittelutiedot (liikesalaisuus).

2. Sähkölaskujen maksuaikojen pidennys

Esityksen 3 §, 4 § ja 5 § kuvaavat esityksen sisällön maksuaikaan liittyen. Järjestelmään tarvittavien muutoksen lisäksi esityksen läpi mennessään myös sähkönmyyntiehtoihin pitäisi tehdä määräaikaista muutoksia. Etenkin kohdat 6.5, 7.1 ja 7.2. vaativat muutoksia.

Järjestelmäteknisesti esitys tarkoittaa sitä, että myyntilaskut (sähköenergia) on jaettava kahteen osaan siten, että ensimmäinen osa erääntyy sopimuksen ja ns. normaalien maksuehtojen mukaisesti. Toinen osa taas, joka saa olla maksimissaan 50 % kuukauden energiamaksusta, saa asiakkaan pyytäessä pidemmän maksuajan. Maksimissaan maksuaika saa olla 120 päivää. Sama koskee yritysasiakkaita, eri maksuajalla.

Laskujen jakaminen pitää pystyä toteuttamaan jo ennen lain voimaantuloa luoduille laskuille, tämä tulee aiheuttamaan kirjanpidossa suuria haasteita sekä täsmäytyksen puutteellisuuden.

Järjestelmän vakiona tuottamat talouden raportit, kuten kirjanpito- sekä laskujen- että suoritusten seuranta eivät enää toimi.

Riippuen myyntireskontran hallintamallista, asiakastieto- ja laskutusjärjestelmään vastaanotettava tieto ei lähtökohtaisesti ole reaaliaikaista, jolloin automaattiset prosessit eivät toimi ja dataa voidaan joutua ylläpitämään manuaalisesti.

Hallitus esittää aikataulua, missä järjestelmiin tulee olla kehitettynä maksuaikojen pidennystä tukevat muutokset siten, että helmikuun 2023 lopussa on mahdollista tarjota maksuaikaa tammikuun kulutuksen laskuille.

Lakiesityksen lausuntokierros sekä eduskunnan käsittelyt huomioiden järjestelmän toimittajille jää 5-10 työpäivää aikaa tehdä ja testata muutokset ja toimittaa ne asiakkaiden testattavaksi ja lopulta toimittaa tuotantoympäristöön. Kattavan ja tähän mennessä havaitut vaikutukset huomioivan ratkaisun kehittäminen tällä aikataululla on mahdotonta.

Tarvittavat muutokset, jotka koskevat niin laskutusta, perintää, kirjanpitoa kuin raportointiakin ovat järjestelmäteknisesti monimutkaisia ja haastavia.

Edellä mainittujen toimintojen lisäksi on mahdollisesti muutettava myös katkaisuprosesseja sekä korkojen laskentasääntöjä. Näistä ei vielä tässä vaiheessa ole mahdollista tehdä mitään päätelmiä, sillä niitä ei ole lakiesityksessä avattu lainkaan.

Pelkkä järjestelmien nykyisten prosessien uudelleen konfigurointi, ei esityksen mukaisiin palveluihin liittyen riitä, sillä nykyisten prosessien on toimittava kuten tähänkin asti. Järjestelmiin tulee siis kehittää täysin uusia määräaikaista toiminnallisuuksia.

Järjestelmätoimittajan päätelmä:

1. Takautuvasti maksettava sähköhyvitys

Perusmuotoinen sähköhyvitys on tehtävissä järjestelmässä erittäin haastavasta aikataulusta huolimatta. Tämä edellyttää muiden energiayhtiöiden kanssa sovittujen kehitystehtävien siirtämistä myöhemmälle ajankohdalle.

Edellä mainittuihin muutostilanteisiin, joissa vanhaa kulutustietoa ja hintatietoa ei ole, ei pystytä toteuttamaan. Toisen erän laskeminen on järjestelmäteknisesti mahdotonta niille kuluttajille, joiden sopimus on muuttunut 2.11.2022-31.1.2023.

2. Sähkölaskujen maksuaikojen pidennys

Vaaditut muutostyöt ovat mittaluokaltaan sellaisia, että niiden toteuttaminen annetussa aikataulussa on mahdotonta. Nämä prosessit ovat laskutuksen ja kirjanpidon keskeisiä prosesseja, niiden ollessa myös lainsäädännössä reguloituja.

Tämän mittaluokan prosessien muutokset vaativat tyypillisesti 6kk suunnittelu-aikaa, koska järjestelmät ovat integroitua useisiin muihin järjestelmiin talouden kokonaisprosesseissa. Suunnitteluajan lisäksi normaali toteutusaika itse muutostöille olisi 6-9kk teknistä kehitystä ja 3kk eri järjestelmätoimittajien yhteistestaamista.

Lakiesityksen aikataulu vaarantaa sähkömarkkinalain mukaisen vaatimuksen laskujen oikeellisuudesta sekä estää kirjanpitolain vaatimusten toteutumisen energia-alalla.

Järjestelmätoimittajan suositus:

Sähköhyvityksen laskentavan osalta toisen erän laskentamallia olisi muutettava sellaiseksi, jossa hyvittäväällä sähköyhtiöllä on aina olemassa kulutus- ja hintatiedot joilla hyvitys lasketaan.

Maksuaikojen muutoksesta on luovuttava kokonaan.

Synerall Finland Oy toimittaa asiakastieto- ja laskutusjärjestelmän 11 Suomessa toimivalle energiayhtiölle. Vaikutuksen piirissä on noin 300000 kotitaloutta / sähkön myyntisopimusta.

Synerall Finland Oy

Miika Salo

Toimitusjohtaja

Salo Miika
Synerall Finland Oy